

JACK KEROUAC

NA CESTĚ^v

ARGO

JACK KEROUAC

NA CESTĚ

ARGO

Přeložil Jiří Popel

Argo © 2016

On the Road by Jack Kerouac

Copyright © Jack Kerouac 1955, 1957

Translation © Jiří Popel, 2005

Cover photo © Jiří Macht, 2005

ISBN 80-7203-719-6 (váz.)

ISBN 978-257-1975-6 (e-kniha)

PRVNÍ ČÁST

Poprvý jsem se setkal s Deanem krátce potom, co jsem se rozešel se svou ženou. Zrovna jsem se vylízal z docela vážný nemoci, o který se nehodlám blíž rozepisovat – snad jen to, že byla tak trochu následkem nechutně únavného rozvodu a následného pocitu, že všechno umřelo. S příchodem Deana Moriartyho začalo období mého života, který by se dalo nazvat životem na cestě. Předtím jsem docela často snil o tom, že vyrazím na západ, podívat se ven. Vždycky to ale byly jen takový mlhavý představy a nikdy jsem nevytáhl paty z domova. Dean je ideální společník na cestování, protože se vlastně na cestě narodil; když se v roce 1926 jeho rodiče kodrcali ve starý rachotině do Los Angeles a zrovna projížděli Salt Lake City. Poprvý jsem se o něm doslech od Chada Kinga, kterej mi ukázal pár dopisů, co mu Dean napsal z pastáku z Novýho Mexika. Ty dopisy mě hodně zajímaly, protože se v nich sice pěkně naivním, ale docela milým způsobem vyptával Chada na Nietzscheho a jeho další nevšední intelektuálský znalosti. Pozdějc jsem o těch dopisech mluvil s Carlem; říkali jsme si, jestli se s tímhle zvláštním Deanem Moriartym někdy setkáme osobně. To bylo ještě dávno předtím, než byl Dean takovej, jakej je dneska, když to byl ještě mladej cucák z pastáku zahalenej aurou tajemství. A pak jsem se doslech, že Deana z pastáku pustili a že poprvý přijíždí do New Yorku; slyšel jsem taky, že se stačil oženit s nějakou Marylou.

Jednoho dne jsem se flákal po kampusu a potkal tam Chada a Tima Graye. Oznámili mi, že Dean bydlí v nějaký díře ve východním – španělským – Harlemu. Dean a jeho vyfiknutá kočička Marylou přífrčeli předchozího dne poprvý v životě do New Yorku, na Pátý ulici vylezli z dálkovýho autobusu, zažabočili za roh, hledali flek, kde by se nadlábli, a zapadli k Hectorovi. Od té chvíle se Hectorův kafáč stal pro Deana význačným newyorským symbolem. Utratili tam prachy za obrovský vdolky z cukrovou polevou a nadýchaný taštičky se šlehačkou.

Celou dobu Dean do Marylou hučel věci jako: „Takže, brouku, teďka jsme teda v New Yorku, a i když jsem se ti ještě nesvěřil se vším, co jsem řešil, když jsme frčeli přes Missouri, a obzvlášť s tím, co mě napadalo, když jsme projížděli kolem boonevilleského lapáku, kterej mi připomněl mý patálie s vězeňským systémem, tak teďka je absolutně nutný hodit za hlavu všechny resty, který se týkaj našeho milostného života, a okamžitě začít přemejšlet o nějakým schůdným způsobu obživy...“ a tak podobně v duchu, v jakým se tehdy vyjadřoval.

Zašli jsme do toho bejváku s partičkou kámošů a Dean nám přišel otevřít jen tak v trenýrkách. Marylou vyskočila z pohovky – Dean zjevně předtím poslal spolubydlícího do kuchyně, asi aby udělal kafe, a pokračoval ve vyrábění milostnejch problémů, protože sex byl pro něj jediná posvátná a skutečně důležitá záležitost, přestože kromě toho musel i dřít a prskat, aby se uživil a tak dále. Když se na něj člověk díval, jak tam stál se sklopenýma očima, potřásal hlavou, na všechno přikyvoval, aby vzbudil zdání, že mu neuunikne jediný slovíčko, a v jednom kuse to prokládal samým „jo“ a „jasně“, připomínal mladýho boxera, kterej naslouchá pokynům svýho kouče. Na první pohled Dean vypadal jako mladej Gene Autry: štíhlej, modrookej, s kotletama, s úzkýma bokama a nefalšovaným oklahomským přízvukem – hrdina ze zasněženého Divokého západu. Ve skutečnosti krátce předtím, než si vzal Marylou a odfrčel na východ, makal na ranči u Eda Walla v Coloradu. Marylou byla docela hezká blondýnka s nesmírně bohatou záplavou kudrlin, který připomínaly moře zlatavých rozvířených vlnek; dřepěla na kraji pohovky s rukama v klíně a v šedomodrých venkovských očích měla nepřítomnej výraz, protože se ocitla v šedivým odporným newyorským bejváku, o Jakejch slýchávala na Západě, a čekala jako Modiglianiho vysoká a vyhublá surrealistická dáma v decentním pokoji. Ale kromě toho, že to byla malá sladká holčička, byla neuvěřitelně pitomá a schopná provádět pěkný sviňárny. Tu noc jsme všichni chlastali pivo, přetahovali se, kecali až do svítání a ráno tupě dřepěli v šedavým světle ponurýho dne a čadili vajgly z přeplněných popelníků. Dean se nervózně zved, začal zamyšleně chodit sem a tam a nakonec se rozhod, že je potřeba přinutit Marylou, aby udělala snídani a zametla podlahu. „Zkrátka a dobře,

zlatíčko, musíme začít něco dělat, protože jinak nás to rozhodí a neproberem důležitý podrobnosti potřebný k vykrytalizování našich plánů.“ Pak jsem vypadl.

Někdy během příštího týdne se Dean svěřil Chadovi, že se od něj rozhodně musí naučit psát; Chad mu řekl, že spisovatel jsem já a že by se teda měl spíš jít poradit se mnou. Mezitím Dean začal makat na parkovišti, těžce se porafal s Marylou v jejich bejváku v Hobokenu – bůhví, proč se tam nastěhovali – a Marylou byla tak vztekla a mstivá, že běžela na fízlárnu a hystericky tam na Deana hodila nějaký lživý nařčení, takže Dean musel z Hobokenu vypadnout a neměl kde chrápat. A tak zajel do New Jersey, kde jsem bydlel v Patersonu u tety, a večer, když jsem se učil, ozvalo se zatukání na dveře, na chodbě stál Dean, podležavě se ukláněl, šoupal v tmavý předsíni nohama a mlel: „A-hoj, pamatuješ si mě? Dean Moriarty. Přišel jsem se tě zeptat, jestli bys mě jako nenaučil psát.“

„A kde je Marylou?“ zeptal jsem se a Dean řekl, že si zřejmě vykurvila pár dolarů a vrátila se do Denveru – „kurva jedna!“ A tak jsme šli na pivo, protože před tetou, která seděla v pokoji a četla si noviny, bysme si museli dávat bacha na pusu. Tetě stačil jedinej pohled, aby usoudila, že Dean je šílenec.

V baru jsem Deanovi řekl: „Poslyš, vole, já vim moc dobře, že jsi za mnou nepřišel jen kvůli tomu, že se chceš stát spisovatelem, nehleď na to, že vím jen to, že se do toho musíš pustit s energií feťáka sjetýho benzedrinem a nepolevit.“ A Dean na to řekl: „Jo, jasně, vim přesně, jak to myslíš, protože všechny tyhle těžkosti mě už taky napadly, ale já si chci hlavně ujasnit všechny ty důležitý faktory, jako jestli by člověk měl bejt závislej na Schopenhauerově dichotomii, protože vnitřně probuzenej člověk...“ a tak podobně, valil na mě věci, kterým jsem ani zbla nerozuměl a on taky ne. V té době skutečně nevěděl, o čem mele; byl to zkrátka mladej zelenáč z pašáku, nadšenej ze všech těch krásných možností, že se stane skutečným intelektuálem, rád používal, ovšem naprosto zmateně, takovej ten tón a slova, který pochytil od „skutečných intelektuálů“, přestože na druhou stranu v řadě jiných věcí takhle naivní rozhodně nebyl a stačilo mu pohybovat se jen pár měsíců ve společnosti Carla Marxe, aby se naučil všechny ty intelektuální termíny a žargon docela obstojně

používat. Nicméně na jiných rovinách šílenství jsme si docela dobře rozuměli, a tak jsem souhlasil s tím, že u mě může bydlet, dokud si nenajde nějakou rachotu, a kývnul jsem i na to, že spolu někdy v budoucnu vyrazíme na Západ. To bylo v zimě roku 1947.

Jednou večer, když u mě byl Dean na večeri – to už makal v New Yorku na parkovišti –, se mi naklonil přes rameno, když jsem zrovna mlátil do psacího stroje, a řekl: „No tak, kámo, hoď sebou, ty kočky na nás nebudou čekat věčně, takže to koukej zkrátit.“

„Počkej minutku,“ řekl jsem, „jen co dokončím tuhle kapitolu,“ a byla to jedna z nejlepších kapitol knihy. Pak jsem se hodil do gala a vyrazili jsme do New Yorku na rande s nějakýma dvěma kočkama. Když autobus projížděl neskutečnou světlou prázdností Lincolnova tunelu, opírali jsme se jeden o druhýho, gestikulovali, hulákali a vzrušeně se bavili, zjistil jsem, že začínám bejt podobnej šílenec jako Dean. Byl to prostě mladej muž vzrušeněj životem, a přestože byl hochštapler, věšel lidem bulíky na nos jen proto, že chtěl žít naplno a stýkat se s lidma, který by si ho jinak nevšimli. Věděl jsem, že tahá za nohu i mě (kvůli střese nad hlavou, žvanci, „radám, jak se naučit psát“ atd.), ale bylo mu jasné, že to vím (což bylo v podstatě základem našeho přátelství), ale mně to nijak nevadilo a vycházeli jsme spolu dobře – ani jsme si nelezli do zadku, ani jsme na sebe neřvali; chodili jsme kolem sebe po špičkách jako noví srdcervoucí přátelé. Začal jsem se od něj učit spoustu věcí, stejně jako se jich zřejmě on naučil spoustu ode mě. Co se týče mé práce, řekl mi: „Makej, všechno, co děláš, je skvělý.“ Když jsem psal nějaký příběh, koukal se mi přes rameno a hulákal: „Jasně! To je ono! Tý vole!“ a „Týjo!“ a otíral si čelo kapesníkem. „Poslyš, čéče, dá se dělat taková spousta skvělejších věcí, o tolika věcech se dá psát! Už jen to je skvělý, když člověk začne psát bez nějakých úpravných omezení, zastydlejších literárních zákazů a zbytečného strachu z nějaký blbě gramatiky...“

„Jo, kámo, teď jsi na to káp.“ A skoro jsem viděl, jak z toho jeho vzrušení a vidin, který ze sebe sypal tak překotně, že se lidi v autobuse na tohodle „přebuzenýho magora“ otáčeli, šlehaj posvátný blesky. Na Západě strávil třetinu života v zapadácích, třetinu za mřížema a třetinu ve veřejných

knihovnách. Lidi ho mohli vidět, jak jen tak prostovlasej hořečně spěchá zasněženou ulicí s hromádkou knih v podpaží do baru, nebo jak šplhá po stromech u baráku, aby se dostal do podkroví některýho ze svých kámošů, kde si pak v klidu čet nebo se schovával před zákonem.

Dorazili jsme do New Yorku – už nevím, proč jsme tam jeli, dvě černý kočky – žádný tam nebyly; měly čekat na Deana v jedný putyce, ale nepřišly. A tak jsme zašli na Deano vo parkoviště, kde chtěl udělat pár věcí – v boudě u zdi se převlíct, před popraskaným zrcadlem se dát trochu do pucu, a tak dále, a pak jsme vyrazili do města. Tý noci Dean poprvý potkal Carla Marxe. A když se setkali, stala se úžasná věc. Tihle dva bystrý chlapíci v sobě našli okamžitý zalíbení. Pár pronikavejch očí zíral do druhýho páru podobnejch očí – svaťej hochštapler se zárnou myslí a smutnej poetickej hochštapler s myslí temnou jako noc, což je Carlo Marx. Od tý chvíle jsem se s Deanem už moc neviděl a přišlo mi to docela líto. Jejich energie se střetly čelem a já byl vedle nich jen pomalejšouma, kterej jim nemoh stačit. A tehdy se spustil vír přístích šílených událostí; ten vír zved velkej prašnej mrak, kterej se rozprostíral nad americkou nocí, a promíchal všechny mý přátele se zbytkem mý rodiny. Carlo mu vyprávěl o Starým Bejkovi Leem, Elmerovi Hasselovi, o Jane; o Leem, jak v Texasu pěstuje trávu, o Hasselovi, jak bručí v lapáku v Riker's Islandu, o Jane, jak se s malou dcerou v náručí motá po Time Square zhulená benzedrinem – a končí v bellevueským špitále. A Dean do Carla hustil historky o neznámých lidech ze Západu – o Tommym Snarkovi, šejdířovi s chromou nohou, vášnivým karbaníkovi, nedostižným hráči kulečnicku a teploušským světci v jedný osobě. Vyprávěl mu o Royovi Johnsonovi, o Velkým Edovi Dunkelovi, o kámoších z dětství, kámoších z ulice, o svých nesčetných přítelkyních, orgiích, pornofotkách, o svých hrdinech, hrdinkách a dobrodružstvích. Hnali se spolu ulicí v tom raným rozdychtění, ze kterýho se pozděj stalo něco mnohem smutnějšího a povrchnějšího a bezobsažnějšího. Ale v tý době tančili po ulicích jako dva poděsové a já se za nima šoural, jako jsem se v životě vždycky šoural za někým, kdo mě zajímal, protože jediný lidi, který mě zajímaj, jsou šílenci, který šíleně žijou, šíleně melou a jsou příliš mimo, než aby se dočkali spasení,

chtěj všechno najednou a hned, nikdy nezívaj, nikdy z nich nelezou všední banálnosti, ale planou, planou a planou jako úžasný žlutý římský svíce, který pak explodují jak hvězdný pavouci a v jejich středu vidíte modrej třesk a každej udělá „Áááááá!“ Jak že to říkaj takovým mladým lidem v Goetheho Německu? Dean se okamžitě toužil naučit psát jako Carlo, první věc, co člověku vytane na mysl, takže na něj začal útočit svou velkou zaláskovanou duší, jakou může mít jen falešnej hráč. „Počkej, Carlo, nech mluvit mě, poslouvej, co říkám...“ Neviděl jsem je asi čtrnáct dní a za tu dobu se jejich přátelství stmelilo v každodenní a každonoční pokec ďábelských proporcí.

A pak přišlo jaro, nejlepší čas na cestování, a každej z naší rozprášený party se chystal někam vyrazit. Byl jsem zaneprázdněnej psaním románu, a když jsem se dostal do poloviny a vrátil se s tetou z návštěvy bráchy Rocca na Jihu, byl jsem připravenej vyrazit poprvý v životě na Západ.

Dean už odfrčel. Šli jsme ho s Carlem vyprovodit na stanici Greyhoundu na 34. ulici. V prvním patře tam měli budku, ve který se člověk moh za čtvrták vyblejsknout. Carlo si sundal brejle a vypadal dost zlověstně. Dean se vyfotil z profilu a nesměle se rozhlížel kolem sebe. Já se díval do objektivu a vypadal jsem jak třicetiletý Talián, kterej je schopnej na fleku zavraždit každýho, kdo by se krůvě podíval na jeho matku. Tuhle fotku Carlo a Dean přeřízli žiletkou a každej si půlku schoval v peněženke. Dean si na cestu do Denveru oblék tmavý kvádro, ve kterým vypadal jako skutečnej byznysmen; jeho první velkej newyorský mejdan byl u konce. Říkám mejdan, ale v podstatě jen dřel na parkovištích jak hovado. Byl to ale ten nejúžasnější zřízenec na světě; dokázal zacouvat šedesátkou do úzkýho fleku mezi dva autáky a zastavit těsně před zdí, vyskočit, prokličkovat mezi blatníkama, skočit do jinýho bouráku, zakroužit s ním sedmdesátkou k jinýmu úzkýmu volnýmu fleku, rychle do něj zacouvat, *hup přes hrbol*, trhnout za ruční brzdu, takže vidíte, jak auto nadskočí, když z něj vyletí ven; pak se jako slavnej sprinter přiřítit k boudě s kasou, doběhnout k řidiči, vrazit mu do ruky parkovací lístek, naskočit do dalšího fára dřív, než z něj stačí nověj řidič vystoupit, prosmejknout se *pod ním*, než stihne vylízt, nastartovat ho, nedovřený dveře plandaj, odfrčet na nejbližší volnej

plac, najet si, zacouvat, dupnout na brzdy, vyskočit a mazat pro další lupen; makat takhle bez přestávky osm hodin každou noc, ve večerní dopravní špičce, při návalu po skončení divadelních a filmových představení, navlečený do zamaštěných plandavých kalhot, roztřepený bundy s kožešinovou podšívkou a odřenejch bot s odchlíplou podrážkou. Teď si na zpáteční cestu pořídil novoj ohoz; modrý kvádru s tenkým proužkem, vestou a tak dále – za jedenáct doláčů na Trináctý Avenue; cibule s řetízkem a kufříkovéj psací stroj, na kterým hodlal začít psát, jen co se v Denveru ubytuje v nějakým penzionu a najde si rachotu. Na rozloučenou jsme si dali u Rike-
ra na Sedmý Avenue fazole s párkem a Dean pak nastoupil do autobusu s cedulí Chicago a odfrčel do temný noci. A náš kovboj byl v prachu. Zařek jsem se, že jakmile se jaro probudí pořádně k životu, udělám to samý.

A takhle tehdy začaly mý cestovní zkušenosti a zážitky příliš fantastický na to, abych si je nechával pro sebe.

Ano, a došlo k tomu jen proto, že jsem byl spisovatel a potřeboval jsem zažít nový zkušenosti, chtěl jsem líp poznat Deana, a taky proto, že kruh mýho potloukání po univerzitě se uzavřel a začal zavánět absurditou, ale taky proto, že přestože jsme měli naprosto rozdílnou povahu, připomínal mi nějakýho dávno ztracenýho bratra; pohled na jeho utrápenou kostnatou tvář ohraničenou dlouhejma kotletama a jeho zpocenej svalnatej napruženéj krk mi připomínal dětství v patersonských rozvalínách barvíren a zatopenejch dírách na březích řeky Passaic. Jeho pracovní hadry mu padly tak dokonale a půvabně, že zakázkovéj krejčí by mu nespích lepší, jako by mu na ně bral míru sám Božskej krejčí z módního salonu Přirozený radosti, která z Deana i přes jeho návaly stresu vyzařovala a sálala. A z jeho vzrušenýho způsobu vyjadřování jsem zase slyšel hlasy starých kámošů a bráchů na motorkách pod mostem, naši čtvrť lemovanou šňůrama s prádlem, s ospalým odpoledním zápražím, kde kluci drnkali na kytary, zatímco jejich starší bráchové makali ve fabrikách. Všichni mý současný přátelé byli „intelektuálové“ – nietzscheovskej antropolog Chad, Carlo a jeho hlubokej hlas, kterým pronášel ulitlý a surrealisticky vážný výstřední promluvy, Starej Bejk Lee se svým ospalým projevem namířeným proti všemu

a všem – nebo úlisný zločinci jako Elmer Hassel se svým frajerským úšklebkem; stejně tak Jane Leeová, rozvalená na pohovce s orientálním potahem, s nosem zabořeným do *New Yorkeru*. Ale Deanova inteligence byla zrovna tak trefná, zářná a dokonalá, a přitom bez nudný intelektuálnosti. A jeho „zločinnost“ nebyla žádným zamračeným rozšklebeným výlevem zloby; byl to nespoutanej výkřik americký radosti ze života; zajuchání Divokýho západu, západní vítr, prérijní óda, tak dlouho předpovídaná, tak dlouho očekávaná (auta krad jen pro radost z jízdy). A navíc všichni mý newyorský přátelé zastávali negativní děsivej postoj k životu, kterým shazovali společnost a udávali k tomu unavený knihomolský, politický či psychoanalytický důvody, ale Dean se jen řítíl společností posedlej kusem žvance a láskou; v podstatě mu bylo všechno šumafuk, jen když „můžu klofnout nějakou schopnou kočku veselou v rozkroku, chlape“, a „jen když je co do huby, hochu, jasný? Mám hlad jako vlk, *chcípám hladý*, takže se honem jdeme někam nadlábnout!“ – a spěcháme se někam najíst, neboť, jak praví Kazatel: „Toto jest tvůj díl pod sluncem.“

Dean, západáckej příbuznej slunce. Přestože mě teta varovala, že se s ním dostanu do průserů, v uších mi zněla nová výzva, viděl jsem novej obzor a taky jsem v něj ve svém mladickým věku věřil; a nějakej menší průšvih nebo to, že by se na mě Dean jako na kámoše vykašlal, možnost, že mě shodí, jak to udělal později na vyhladovělejch chodnících a když jsem ležel nemocnej – co na tom záleželo? Byl jsem mladej spisovatel a chtěl jsem vypadnout do světa.

Někde tam čekaly holky, různý vize a tak dál; věděl jsem, že mi tam venku někdo podá perlu.

V červenci 1947 se mi podařilo našetřit asi padesát dolarů z veteránský podpory a byl jsem připravený vyrazit na západní pobřeží. Ze San Franciska mi napsal kámoš Remi Boncoeur. Zval mě, abych s ním vyrazil na lodi na okružní plavbu kolem světa. Přísahal, že mi sežene rachotu ve strojovně. Napsal jsem mu, že mi bude vyhovovat jakákoli nákladní loď, jen když na ní budu moci podniknout pár plaveb po Pacifiku a našetřit přitom dost peněz, abych pak mohl v klidu doma u tety dokončit svou knihu. Odpověděl mi, že má boudu v Mill City, kde budu moci v klidu psát, zatímco se budou vyřizovat všechny papíry potřebný k práci na lodi. Žil s holkou, která se jmenovala Lee Ann; napsal, že výborně vaří a že všechno bude v naprostý pohodě. Remi byl můj starej kamarád z přípravy na vejšku, Francouz, kterej se narodil v Paříži, a skutečnej šílenec, ale to jsem ještě tehdy nevěděl. Čekal teda, že k němu do deseti dnů dorazím. Teta mý rozhodnutí uvítala; řekla, že mi výlet prospěje, protože jsem celou zimu tvrdě makal a nevytáh paty z domova; dokonce jí ani nevadilo, když jsem se jí svěřil, že občas asi budu muset jezdit stopem. Měla jen jediný přání: abych se vrátil celej. A tak jsem jednoho dne ráno nechal na stole napůl dokončenej tlustej rukopis, naposled si ustlal svou pohodlnou postel, do plátěnýho pytle naházal pár nezbytných věcí a s pajkou v kapse jsem vyrazil k Pacifiku.

V Patersonu jsem celý měsíce podrobně studoval mapy Spojených států a dokonce jsem přelouskal i několik knih o amerických průkopnících a vstřebával jména jako Platte a Cimarron a tak dále, a na mapě mě zaujala dlouhá červená čára, která vyznačovala dálnici č. 6 a vedla z mysu Cod až do nevadskýho města Ely, kde se lámala a stáčela dolů na jih do Los Angeles. Řek jsem si, že se teda budu držet Šestky, a neohroženě jsem vyrazil. Abych se dostal na Šestku, musel jsem se nejdřív dostat na sever k Medvědí hoře. S hlavou